

Unge overgripere trenger hjelp

Hver fjerde voldtekt av barn under 15 år begås av en person under 18 år. Overgriperen er selv et barn som trenger hjelp. Hva vet vi om unge som begår overgrep og hvordan kan disse overgrepene forebygges?

Overgrep mot barn foregår blant mennesker i alle sosiale sjikt og i alle aldersgrupper. Forskningen på kartlegging og risikovurdering er imidlertid mangelfull og behovet for kunnskap om behandling er stort.

Kunnskapsstatus

Nasjonalt kunnskapssenter om vold og traumatisk stress, NKVTS, samlet nylig 40 forskere og klinikere til en idédugnad om unge som begår seksuelle overgrep. Formålet med arrangementet var å gjøre opp en status for hvor kunnskapen om disse unge står i Norge.

Starter tidlig

Voksne overgripere har i mange tilfeller vært unge overgripere. Ifølge Cecilia Kjellgren, som har forsket på ungdom mellom 12 og 17 år som har begått seksuelle overgrep, oppgir over halvparten av voksne overgripere at de debuterte med seksuelt avvikende interesser før de fylte 18 år.

Det er viktig å avdekke og gjøre noe med unge som begår overgrep fordi alvorlighetsgraden i overgrepene kan eskalere. Det er derfor viktig å sette inn tiltak for å forebygge og behandle så tidlig som mulig.

Skjult problem

Beregninger forskere har gjort viser at omkring 90 % av overgrep mot ungdom begått av annen ungdom ikke blir anmeldt. Sosialtjenesten i Sverige rapporterte i løpet av ett år om 197 gutter og 2 jenter som hadde begått seksuelle overgrep. Det tilsvarer 0.06 % av guttene i alderen 12-17 år. I en undersøkelse der 7760 norske og svenske ungdommer i videregående skole deltok, oppgav derimot nesten 5 % av guttene og oppunder 1 % av jentene å noen gang ha tvunget andre til en form for penetrerende sex eller onani.

Ifølge sexolog og sykehusprest Knut Hermstad er grunnlaget for kunnskapen om seksuelle overgripere stort sett basert på forskning på dem som går til behandling eller er dømt for

Fakta:

Risikofaktorer

Mange unge som har begått seksuelle overgrep har hatt:

- En streng, kontrollert oppvekst
- mindre omsorg fra omsorgspersoner
- mer aggressivitet
- depressive symptomer
- tidlig alkoholdebut

Barna har ofte selv vært offer for penetrerende overgrep.

Mange oppgir å være mer opptatt av sex enn sine jevnaldrende .

Langt flere har også solgt sex og en god del oppgir å bruke pornografi daglig.

Jenter utsetter oftere jevnaldrende, mens gutter også utsetter yngre barn og voksne.

Kilde: Cecilia Kjellgren

Fakta:

To fenomener

De seksuelle overgrepene begått av ungdom retter seg både mot yngre barn, og mot jevnaldrende og eldre.

- De som utsetter (andre) barn er ofte manipulative, bruker lang tid for å nærme seg. De er oftere sosialt isolert, ensomme og utsatt for mobbing. De har ofte mer enn ett offer og de gjentar overgrepene.

seksuelle overgrep. Det antas at kun fem til syv prosent av alle som begår seksuelle overgrep blir dømt. De resterende vet vi lite om.

Behandling virker

En studie av tilbakefall til seksuelle overgrep blant et utvalg unge viser at sannsynligheten for å gjenta seksuelle overgrep over en fireårsperiode er 30 % uten behandling. Med behandling reduseres sannsynligheten for å begå nye overgrep til 5 %.

Motivene for å begå seksuelle overgrep er mange. Det kan være å ha sex, få bekreftelse, å ønske å bli sett som seksuelt attraktiv, å få utløp for aggresjon eller at man føler seg underlegen.

Referanse:

Kjellgren, C (2009). *Adolescent Sexual Offending: prevalence, risk factors and outcome*. [Doktorgradsavhandling] Lund University, Faculty of Medicine Doctoral Dissertation Series.

Hermstad, K (2006). *Forbrytelse og selvforståelse: Et bidrag til forståelsen av en gruppe menn dømt til fengsel for seksuelle overgrep, i lys av terapi, etikk og strafferett*. [Doktorgradsavhandling] NTNU, Det historisk-filosofiske fakultet, Institutt for arkeologi og religionsvitenskap.

- De som utsetter jevnaldrende eller eldre, har mer av en voldtektsprofil. De tvinger og bruker makt for å holde offeret fast. De er oftere involvert i annen kriminell aktivitet og mange har en generell atferdsforstyrrelse. Overgrepene begås ikke sjeldent i grupper. De seksuelle overgrepene er én del av et antisosialt mønster, og blir ikke nødvendigvis gjentatt.

Kilde: Cecilia Kjellgren

